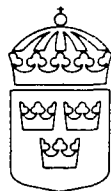

Regeringens proposition

1992/93:82

Kapital för nya företag, m.m.

Prop. 1992/93:82

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Föredragande vid regeringssammanträdet har varit chefen för Näringsdepartementet.

Stockholm den 3 november 1992

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Per Westerberg

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag till bl.a. riktlinjer för och organisation av statens medverkan vid finansiering av företagsetableringar och utvecklingsprojekt i unga företag. Verksamheten förutsätts bedrivas inom ramen för befintliga resurser.

Stiftelsen Industrifonden föreslås i fortsättningen rikta sin finansiering till utvecklingsprojekt i unga företag. Vidare föreslås ett nytt system med lån vid etablering av nya företag, efter tysk förebild. Förslaget innebär att företagaren eller företaget vid en nyetablering kan få lån med fördelaktiga ränte- och amorteringsvillkor under de första åren.

Handläggningen av nyföretagarlånen samordnas enligt förslaget med Industrifondens finansiering av utvecklingsprojekt. Verksamheten bedrivs i stiftelseform. Industrifonden byter namn till Industri- och nyföretagarfonden. Besluten fattas i huvudsak centralt inom organisationen, men regeringen ges möjlighet att lägga ut beslutanderätt avseende mindre ärenden till regional nivå. Regionala utvecklingsfonder men även vissa andra regionala organ förutsätts kunna medverka vid beredning av ärenden avseende i första hand nyföretagarlånen.

Verksamheten finansieras med resurser från två källor. Industrifonden har för närvarande ett kapital på 1 200 miljoner kronor. I Stiftelsen Småföretagsfonden finns ett kapital på ca 1 200 miljoner kronor som bör överföras till Industri- och nyföretagarfonden.

I propositionen aviseras en utredning rörande utvecklingsfondernas framtid.

I propositionen föreslås vidare att riksdagen beslutar om lämpliga åtgärder för att statens engagemang i och ansvar för Stiftelsen Institutet för Företagsutveckling (SIFU) helt avvecklas under år 1993.

Slutligen lämnas i propositionen redogörelser för dels arbetet med regel-förenkling och avreglering, dels arbetet med att underlätta småföretagens Europakontakter.

1 Inledning

I december 1991 beslutade riksdagen om riktlinjer för en ny småföretagspolitik (prop. 1991/92:51, bet. 1991/92:NU14, rskr. 1991/92:93). Riktlinjerna innebär bl.a. att småföretagens utveckling skall stimuleras med framför allt generella medel som t.ex. skattepolitiska åtgärder. Den nya politiken syftar även till att bygga upp en effektiv riskkapitalmarknad med ett minimum av statlig inblandning. Ett område där staten, enligt både svenska och utländska erfarenheter, dock har en roll att spela är finansieringen av nya företag.

Regeringen har nyligen i propositionen om Kapital för tillväxt (prop. 1992/93:41) redogjort för de åtgärder som vidtagits för att bilda riskkapitalbolag med medel ur förutvarande löntagarfonderna i enlighet med riksdagens beslut våren 1992 (prop. 1991/92:92, bet. 1991/92:FiU21, rskr. 1991/92:339) samt lämnat förslag till hur denna verksamhet skall privatiseras för att sedan drivas på helt kommersiella grunder.

Det har i praktiken visat sig att privata riskkapitalbolag i och utanför Sverige endast i begränsad utsträckning investerar i rena nyetableringar och produktutvecklingsprojekt i unga företag. Exempelvis visar beräkningar att endast ca en procent av kapitalmarknadens totala resurser i USA fördelas till nya företag. Uppgifterna från Europa är likartade. Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) har i en skrivelse till regeringen den 10 september 1992 belyst dessa förhållanden.

De nya riskkapitalbolagen kommer att vara en finansieringskälla för bl.a. mer mogna småföretag med en hög utvecklingspotential. Det finns dock utrymme för satsningar även i tidiga skeden. Bolagen kommer därmed att till viss del överta den roll som utvecklingsfondernas finansieringsverksamhet tidigare fyllt vad gäller denna företagskategori, dock med inriktning mot ägarkapital.

Finansdepartementet har remissbehandlat två förslag med modeller till riskkapitalförsörjning av teknikintensiva företag. Enligt den ena modellen, som utarbetats av Sveriges Industriförbund, skulle allmänheten ges möjlighet att köpa andelar i särskilda fonder - Projektkapitalfonder. Fonderna skulle placera sina medel i bolag vars verksamhet syftar till att tillämpa eller exploatera tekniska eller naturvetenskapliga forskningsresultat. Under ett inledande skede skulle en särskild skattestimulans erbjudas. Vid köp av en fondandel skulle en skattereduktion medges med ett belopp motsvarande kapitalinkomstskattesatsen. Vid försäljning av fondandelar skulle å andra sidan inget avdrag medges för anskaffningskostnaden.

Enligt den andra modellen, utarbetad av fil. dr. Stefan Fölster, skulle staten som medfinansierare vid sidan av särskilda riskkapitalbolag satsa medel - Startkapital - i lovande teknikprojekt. Det statliga kapitalet skulle uppgå till högst 25 % av det kapital riskkapitalbolaget självt investerade.

Statens aktieinnehav skulle endast vara temporärt. När projektet utvecklast skulle staten dra sig tillbaka och överlåta sitt aktiekapital till riskkapitalbolaget eller uppfinnaren på för dessa förmånliga villkor. I denna modell ingick ingen skattestimulans. Det redovisades emellertid hur ett sådant inslag skulle kunna ingå om det ansågs önskvärt.

Remissinstansernas mottagande var splittrat. Invändningar restes mot båda modellerna. Det sattes i fråga om förslagen skulle medföra den åsyftade stimulansen. Snårigheten i de institutionella förhållandena på kapitalmarknaderna befarades öka. Utvecklingen inom EG borde först avvaktas. Det framhölls från flera håll att teknikintensiva projekt borde stimuleras på annat sätt än via skattesystemet. Ett förverkligande av förslagen om ny företagsbeskattning och ett riskkapitalbolag grundat på löntagarfondernas medel borde i stället prioriteras.

De förslag som nu läggs fram om finansiering av utvecklingsprojekt och om nyföretagarlån samt de nyligen lämnade förslagen om riskkapitalbolagen (prop. 1992/93:41 och 108) bör tillgodose högt ställda förväntningar på åtgärder som förbättrar de små och medelstora företagens riskkapitalförsörjning. Erinras kan att det på skatteområdet redan tidigare vidtagits åtgärder av generell karaktär som också bör underlätta riskkapitalförsörjningen (jfr. prop. 1991/92:60). Ytterligare åtgärder med gynnsamma effekter för riskkapitalförsörjningen kan aktualiseras när ställning tas till förslag som redovisats i betänkandena (SOU 1991:100) Neutral företagsbeskattning och (SOU 1992:67) Fortsatt reformering av företagsbeskattningen. Det är lämpligt att avvakta och se vad de redovisade åtgärderna innebär för riskkapitalförsörjningen. Det är därför inte aktuellt nu att överväga att införa ytterligare riktade åtgärder vid sidan av de som nu föreslås av regeringen.

I propositionen Kapital för tillväxt aviseras att regeringen avser att lägga fram förslag rörande statlig medverkan i bl.a. sådan finansieringsverksamhet som inriktas på utvecklingsprojekt och som för närvarande bedrivs av vissa statliga organ. Dessa förslag redovisas i det följande.

Fonden för industriellt utvecklingsarbete (Industrifonden) inrättades år 1979 (prop. 1978/79:123, bet. 1978/79:NU59, rskr. 1978/79:415). Fonden är en statlig stiftelse vars syfte är att stödja utveckling av nya produkter, processer och system för industriell produktion genom att lämna främst lån eller bidrag med villkorlig återbetalningsskyldighet för riskfyllda utvecklingsprojekt.

Professor Lars Vinell har på regeringens uppdrag utvärderat Industrifondens verksamhet och redovisat uppdraget i betänkandet (SOU 1992:95) Den svenska marknaden för projektkapital - statens nuvarande och framtida roll. En sammanfattning av betänkandet redovisas i *bilaga 1*.

Vid en s.k. hearing den 13 oktober 1992 lämnades synpunkter på utredningen. Även skriftliga synpunkter på förslagen har lämnats. En sammanfattning av remissynpunkterna redovisas i *bilaga 2*.

Ett förslag om s.k. nyföretagarlån lades fram våren 1992 i departementspromemorian (Ds 1992:20) Nyföretagarlån. Promemorian har remissbehandlats. En sammanfattning av promemorian redovisas i *bilaga 3* och en sammanfattning av remissynpunkterna redovisas i *bilaga 4*.

Industrifonden skall finansiera främst små och medelstora företag men har möjlighet att satsa upp till 50 miljoner kronor i varje enskilt projekt. Fonden har infört en begränsning till projekt med ett sammanlagt kapitalbehov på lägst 5 miljoner kronor. Per den 1 oktober 1992 gällde ca 40 procent av fondens utestående engagemang företag med färre än 100 anställda.

Fonden kan normalt finansiera högst halva kapitalbehovet för ett projekt. Resten förväntas det aktuella företaget eller annan finansiär stå för. Industrifondens verksamhet bedöms som viktig och välskött av flertalet aktörer på marknaden.

Bestämmelser om stödgivningen finns i förordningen (1979:630, omtryckt 1980:475) om statligt kreditstöd genom Fonden för industriellt utvecklingsarbete. Stödgivning av detta slag utgör myndighetsutövning, som inte får utövas av privaträttsliga organ utan stöd av lag. För Industrifondens del finns sådant stöd i en särskild lag (SFS 1979:631).

Professor Vinell anser i sin utredning att Industrifonden bör fortsätta att driva verksamhet med nuvarande inriktning men strikt begränsa sig till att finansiera projekt i små företag. Utredaren menar att det inte finns några argument som talar för att finansiera projekt inom större företag eftersom dessa har andra finansieringsmöjligheter att tillgå. Industrifonden bör enligt utredaren stanna i statlig ägo under ännu en tid och tills vidare ligga utanför de nybildade riskkapitalbolagen.

Den allmänna meningen bland dem som har anfört synpunkter på förslaget är att staten har en roll att spela som finansiär av produktutvecklingsprojekt och att Industrifondens verksamhet fyller en viktig funktion. Vidare anses fonden vara effektiv i sin verksamhet. Tveksamhet råder i fråga om utredarens förslag att begränsa fondens verksamhet till att gälla endast små och medelstora företag.

Fonden har i enlighet med ett riksdagsbeslut våren 1991 nyligen betalat tillbaka 100 miljoner kronor av sitt kapital till staten och skall betala in ytterligare 250 miljoner kronor under de närmaste åren (prop. 1990/91:87, bet. 1990/91:NU35, rskr. 1990/91:317). Denna inbetalning till staten bör enligt utredaren avbrytas, vilket skulle innebära att Industrifondens kapital även fortsättningsvis uppgår till drygt 1 200 milj.kr.

Industrifonden har sedan starten strävat efter att bibehålla sitt kapital reellt intakt och det bör enligt utredaren vara ett rimligt krav också i framtiden. Han bedömer dock att det kan bli något högre kreditförluster om fondens verksamhet inriktas mot enbart små företag.

3 Förslag om nyföretagarlån

Bakgrunden till förslaget om nyföretagarlån är att många företag har svårt att starta på grund av bristande finansiering. Nya företag har bristfälliga säkerheter och saknar historik, vilket gör att kreditgivarna är mycket restriktiva med att lämna lån. Ett system med nyföretagarlån beräknas göra kreditgivarna mer benägna att finansiera småföretag. Systemet kan därmed

medföra en multiplikatoreffekt. Den åtstramning som för närvarande råder på kreditmarknaden vad gäller unga företag och som kan förväntas bestå under de närmaste åren, ökar behovet av en finansieringsform med den föreslagna inriktningen.

En bra finansieringslösning för nyetablerade företag bör enligt promemorian medföra låga räntekostnader samt inga eller låga amorteringar i början av lånets löptid. På så sätt kompenseras det faktum att ett nystartat företag har stora initiala kostnader, medan intäkterna tenderar att ligga senare. Förslaget till nyföretagarlån är konstruerat från dessa utgångspunkter.

Lån skall kunna lämnas till de nyetablerare som inte kan lösa finansieringen av sitt företags uppbyggnad på traditionellt sätt men som ändå bedöms kunna driva en lönsam verksamhet. Omvandlingen av den offentliga sektorn kan påskyndas av en sådan finansieringsmöjlighet.

Denna speciella typ av lån kan enligt förslaget sökas endast i samband med att helt nya aktiebolag startas av en eller flera fysiska personer, såvida finansieringen inte går att lösa på annat sätt. I princip föreslås företag inom alla näringsgrenar vara berättigade att söka lån. Två sorters lån bör enligt förslaget finnas att tillgå. Det ena lånet beviljas direkt till privatpersonen, som sätter in medlen i företaget i form av aktiekapital. Det andra är ett s.k. förlagslån som går direkt till det nybildade bolaget. Därvid bör uppmärksammas att lån direkt till privatpersonen medför omfattande skattekonsekvenser.

Lånets löptid föreslås vara 15 år med 5 års amorteringsfrihet. Lånet är ränterabatterat i fem år med de två första åren helt räntefria. År 3-5 tillämpas en räntetrappa som utmynnar i en marknadsränta som gäller från år 6 till år 15.

Nyföretagaren förutsätts kunna stå för minst 10 procent av finansieringsbehovet med egna medel och nyföretagarlånet svara för högst 30 procent. Normalt bör ca 40 procent av finansieringsbehovet täckas av dessa två komponenter, vilket i vissa sammanhang kan likställas med företagets soliditet. De resterande 60 procenten av finansieringsbehovet föreslås tillgodose i form av normala bankkrediter.

Nyföretagarlånet föreslås som mest uppgå till 1 miljon kronor och bör av bl.a. praktiska skäl i regel inte understiga 100 000 kronor.

De regionala utvecklingsfondermas kvarvarande resurser föreslås användas för nyföretagarlån. Fonderna ges enligt förslaget i uppgift att handlägga ärendena i samråd med en särskild beredningsgrupp i varje län.

Det stora flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget att införa ett speciellt nyföretagarlån. Några organ påpekar dock att selektiva stödformer bör undvikas. Andra värnar om befintliga företag och anser därför att statlig finansieringsverksamhet inte skall begränsas till att gälla enbart nya företag. Det bör erinras om att yttrandena skrevs innan statsmakterna hade beslutat att 6 500 miljoner kronor ur förutvarande löntagarfonderna skall satsas som riskkapital för små och medelstora företag.

Vidare framhåller flera instanser att den föreslagna organisationen förefaller onödigt komplicerad.

4 Riktlinjer för Industrifondens vidare verksamhet, m.m.

Prop. 1992/93:82

Regeringens förslag

Industrifonden byter namn till Industri- och nyföretagarfonden. Verksamheten koncentreras till nya och unga företag. Nuvarande stöd till utveckling av nya produkter m.m. behålls. En ny typ av lån på fördelaktiga villkor, nyföretagarlån, införs för att stimulera företags-etableringar.

Utredarens resp. promemorians förslag: se avsnitt 2 och 3.

Remissinstanterna: se avsnitt 2 och 3.

Skäl för regeringens förslag

Det föreligger ett behov av statliga insatser för att stimulera framväxten av en marknad för finansiering av företag i tidiga skeden, s.k. sådd-finansiering. Det kan konstateras att det i dag i praktiken saknas en kommersiell marknad för sådan riskfinansiering.

Det finns en betydande efterfrågan på kapital för expansion i tillväxande företag. Beloppet 6 500 miljoner kronor som nu tillförs finansieringsmarknaden (jfr. prop. 1992/93:41) kommer att innebära en rejäl vitalisering av den mer mogna delen av småföretagssektorn men beräknas också i viss mån ge positiva effekter när det gäller utveckling av företag i tidiga skeden.

Det är utomordentligt viktigt för den industriella tillväxten i Sverige att den första länken i kedjan, dvs. uppkomsten av nya verksamheter och nya produkter, har tillgång till lämpliga finansieringsformer. Om resurser sätts enbart på kommersiella riskkapitalbolag kan man befara att en viktig del av marknaden kommer att sakna erforderligt utbud av kapital. Kreditinstituten är i dag och sannolikt under de närmaste åren mycket återhållsamma när det gäller att bevilja lån till nystartade företag och för riskabla satsningar på nya produkter och marknader.

Regeringens bedömning är att det - i Sverige liksom i våra konkurrentländer - även fortsättningsvis finns behov av statlig medverkan när det gäller finansiering av företagsetableringar och utvecklingsprojekt i små företag. Genom sådana statliga insatser kompletteras den finansieringsverksamhet på kommersiella grunder som sker med hjälp av medel från förutvarande löntagarfonderna. Det innebär att ett andra steg nu bör tas när det gäller att förbättra småföretagens kapitalsituation.

Statliga organ bör arbeta med lån snarare än med ägarkapital. Det är viktigt att de finansiella insatserna kombineras med rådgivning.

Mot bakgrund av vad som nu sagts och med tanke på att medlen är begränsade bör statens stöd i form av lån till små företag renodlas. Finansiering i form av lån m.m. bör i princip inte lämnas till etablerade företag

som verkat under en längre tid. Faran är då stor att staten konkurrerar med det ordinarie kreditväsendet. Statens knappa resurser bör i princip koncentreras till stimulans för utveckling i nya och unga företag. Endast under en övergångsperiod bör lån lämnas till befintliga företag, med tanke på det besvärliga konjunkturläget och läget på kreditmarknaden.

Ett viktigt undantag är det regionalpolitiska stödet. Dessa insatser är inriktade på att stödja näringslivet i bl.a. områden med geografiska konkurrenssnackdelar. Värde av bl.a. byggnader och maskiner i främst Norrland är ofta lågt till följd av den mycket begränsade lokala marknaden. Det leder till att bankerna har svårt att lämna lån till utbyggnad av norrländska företag. Därtill kommer att kapitalmarknaden är mindre utbyggd i norra Sverige.

I norra Sverige och vissa andra områden som har utsatts för genomgripande strukturomvandlingar kan staten därför behöva gå in med både lån och bidrag för att stimulera nya och befintliga företag. Därför lämnar staten regionalpolitiskt stöd till företag i form av olika typer av lån och bidrag på över 2 000 miljoner kronor varje år.

Motivet för staten att stimulera och stödja just nya företag har accentuerats ytterligare av den påbörjade omvandlingen av den offentliga sektorn. Betydande arbetskraftsresurser kommer att frigöras inom denna sektor, liksom i den överdimensionerade byggsektorn. En väl fungerande riskkapitalmarknad är nödvändig för att underlätta denna omställning av den svenska ekonomin.

Statens verksamhet med att finansiera nyetableringar och nya produkter bör bedrivas inom den nuvarande Stiftelsen Industrifonden, som dock bör förändras och byta namn till Industri- och nyföretagarfonden.

Stiftelsekapitalet bör utökas med resurser från den befintliga Stiftelsen Småföretagsfonden, vilken efter hand bör avvecklas. På sikt bör övervägas att föra över resurser till stiftelsen från utvecklingsfonderna. Dessa frågor behandlas närmare i avsnitt 5. Verksamheten bör om möjligt bedrivas i samverkan med privata intressen.

Ett mål med den föreslagna verksamheten är att bidra till etablering och tillväxt av nya, inte minst teknikbaserade företag och därmed bredda basen i näringslivet. Ett statligt organ kan upprätthålla viktiga finansieringsfunktioner gentemot nya eller unga företag som riskkapitalmarknaden inte kan tänkas fylla under överskådlig framtid. Marknaden för venture-capital-företag och kreditgivare blir därmed också bredare.

Det kan vara lämpligt att göra en intern uppdelning i två verksamhetsområden, med delvis olika medelsarsenal. En viss typ av nya företag får relativt tidigt intäkter som minst motsvarar kostnaderna. Det gäller främst handels- och tjänsteföretag. Andra nyetablerade företag kräver längre uppbyggnadsperiod, exempelvis teknikintensiva industriföretag. Dessa företags projekt är ofta komplicerade och kräver en speciell kompetens och en mer ingående handläggning.

Det innebär att verksamheten får två skilda huvudinriktningar, även om den organisatoriskt kan hållas samman i en juridisk person.

Finansiering som syftar till att stödja *utveckling av nya produkter och marknadssatsningar* i nya och unga företag bör i huvudsak bygga på Industrifondens nuvarande verksamhet. En avgörande skillnad bör vara att finansiering i fortsättningen får lämnas endast till nya eller unga småföretag. Dessas utvecklingsarbete kan stimuleras genom främst villkorslån och kapital mot royalty. Stora företags teknikutvecklingsprojekt kan indirekt stimuleras genom att små företag som medverkar som underleverantörer kan få sin finansiering genom statliga insatser.

Det är viktigt att betona att finansiering från statliga organ, såvida projektet lyckas, inte bör medföra någon subvention i det enskilda fallet. Industrifonden lämnar i dag inte större stöd än som motsvarar normalt högst 50 procent av det totala kapitalbehovet. Detta bör vara ett riktmärke för stöd till utvecklingsprojekt även i framtiden. Det ankommer på regeringen att meddela närmare föreskrifter i bl.a. detta hänseende.

Industrifonden skall inom ramen för sin nuvarande verksamhet prioritera s.k. EUREKA-projekt. Det är önskvärt att sådana projekt kan uppmärksammas även i den fortsatta verksamheten med att stödja unga företags teknikprojekt.

Även Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) lämnar stöd till produktutveckling men i regel i tidigare skeden än Industrifonden. Det kan i och för sig anföras motiv för att NUTEK:s verksamhet läggs in i Industrifonden. Vid den nämnda hearingen den 13 oktober 1992 framhölls dock att NUTEK:s verksamhet visar avgörande olikheter gentemot den verksamhet som bedrivs av Industrifonden. Bl.a. finns det ett värde i att NUTEK i sin verksamhet med att allmänt stödja forskning har kvar en koppling till konkreta utvecklingsprojekt. Regeringen avser därför inte att nu aktualisera en sådan förändring av NUTEK:s verksamhet.

En verksamhet med *nyföretagarlån*, som syftar till att allmänt stödja nyetableringar, bör bygga vidare på det tyska systemet med s.k. EKH-lån (Eigenkapitalhilfe). En svensk långivning till nyföretagare bör utformas i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag som redovisades våren 1992 och som nyss beskrivits (avsnitt 3). I promemorian förutsätts att företagarens bank finansierar projektet till lägst 60 procent. Det torde i de flesta fall vara en rimlig andel och bör därför i regel inte underskridas.

I motsats till vad som redovisats i promemorian bör dock denna typ av nyföretagarlån kunna kombineras med regionalpolitiskt stöd och de starta-eget-bidrag som kan beviljas inom ramen för arbetsmarknadspolitiken. Den sammanlagda statliga finansieringen av ett enskilt etableringsprojekt bör inte överstiga 50 procent av kapitalbehovet. För det regionalpolitiska stödet gäller särskilda regler.

Det är viktigt att de som får nyföretagarlån även får råd om hur de skall driva och utveckla sin verksamhet. Olika former av rådgivning bör därför i regel erbjudas. Utvecklingsfonderna bör kunna svara för denna verksamhet i samarbete med bl.a. handelskamrar eller andra privata organisationer på företagsområdet. Hos dessa organ finns kännedom om marknad, konkurrens och företaget i fråga.

Det ankommer på regeringen att närmare utforma föreskrifter för de olika finansieringsformerna med beaktande av de allmänna riktlinjer som nu har angetts.

Även andra typer av finansieringsverksamhet som bedöms som angelägen för småföretagen kan senare komma att ingå i verksamheten, efter prövning av statsmakterna i varje särskilt fall.

När verksamhet och organisation bestäms, bör stödsystemen utformas så att de inte kan störa marknaden genom att kapital och andra resurser fördelas så att konkurrensen snedvrids. Det är därför viktigt att överväga principerna för hur medlen skall fördelas. Verksamheten bör t.ex. inte kunna konkurrera med riskkapitalbolagen om kunderna. En väg att åstadkomma detta är att införa beloppsbegränsningar el. dyl. Det bör ankomma på regeringen att vid behov fastställa sådana begränsningar. En grundläggande förutsättning i varje enskilt ärende är att företaget förutsätts vara eller bli företagsekonomiskt lönsamt.

Det är av stor betydelse att enhetliga kriterier tillämpas i beslut om finansiering av såväl utvecklingsprojekt som företagsstarter. Regionalt eller sektoriellt varierande kriterier leder till felaktig fördelning av de begränsade resurser som finns tillgängliga för lån till företag. Verksamheten skall också kunna följas upp och utvärderas utifrån de konkreta mål som stiftelsen ställer upp på grundval av statsmakternas beslut. En sådan utvärdering är enbart möjlig om enhetliga kriterier används.

Genom att finansiera projekt inom många olika bransch- och teknikområden där riskerna är oberoende av varandra kan stiftelsen sänka risknivån på den totala projektportföljen. Statens risktagande blir således lägre om bredden i projektportföljen är stor.

5 Industri- och nyföretagarfondens organisation, resurser m.m.

Regeringens förslag

Industri- och nyföretagarfonden består av befintligt kapital i Industriefonden utökat med kapital från Småföretagsfonden. Beslut bör i huvudsak fattas centralt. Utvecklingsfonderna och andra regionala organ förutsätts medverka vid beredning och uppföljning av främst nyföretagarlån, efter beslut av stiftelsen.

Utredarens och promemorians förslag: se avsnitt 2 och 3.

Remissinstanserna: se avsnitt 2 och 3.

Skäl för regeringens förslag

Enligt regeringens mening bör en statlig organisation för stöd till nyföretagande bygga på befintliga strukturer och organ. De organ som med

bl.a. sina finansiella resurser bör ingå i uppbyggnaden av en verksamhet för s.k. såddfinansiering är Industrifonden och Småföretagsfonden.

Övergången till ny organisation kräver beslut av riksdagen om *dels* ändrade riktlinjer för Industrifondens verksamhet och organisation med åtföljande slutsats om ökat kapitalbehov, *dels* ändrade riktlinjer för Småföretagsfondens verksamhet och beslut om dess avveckling med åtföljande slutsats om att fondens kapital efter hand skall återbetalas till staten, *dels* att det kapital som Småföretagsfonden återför till staten skall tillföras den nuvarande Industrifonden.

Eftersom stiftelserna är självständiga juridiska personer erfordras deras medverkan i genomförandet av detta. Beträffande utvecklingsfonderna bör en utredning tillsättas som bl.a. bör överväga om och när fondernas kvarvarande finansieringsresurser bör föras över till stiftelsen, via staten. En sådan åtgärd skulle medföra vissa förändringar i de avtal som staten har träffat med fondernas regionala huvudmän. Sistnämnda frågor behandlas i avsnitt 6.

Småföretagsfonden behandlades av statsmakterna senast med anledning av den tidigare nämnda propositionen om en ny småföretagspolitik (prop. 1991/92:51 s. 25 ff). Fonden förvaltas av Företagskapital AB enligt ett avtal mellan detta bolag och staten. Fonden hade i början av oktober 1992 följande tillgångar. Beloppen är ungefärliga (mkr).

Engagemang i företag	70
Aktier i sex riskkapitalbolag	
(jfr. prop. 1992/93:41)	760
<u>Likvida medel</u>	<u>370</u>
Summa	1200

Aktierna i riskkapitalbolagen förutsätts säljas i samband med att den nya riskkapitalstrukturen bildas (jfr. prop. 1992/93:41).

Utökningen med nyföretagarlån innebär att stiftelsen - även om det sker inom ramen för en och samma juridiska person - kommer att bedriva två typer av verksamhet med olika inriktning. Det gäller dels nyföretagarlån, dels sådan finansiering av utvecklingsprojekt som hittills har bedrivits av Industrifonden. Den förändrade verksamheten gör att Industrifondens namn bör ändras till Industri- och nyföretagarfonden.

Stiftelsens beslut bör i regel fattas centralt. Det gäller såväl finansiering av produktutveckling som nyföretagarlån. Bl.a. med tanke på koncentrationen på små och nya företag bör stiftelsen dock ges möjlighet att lägga ut beslut i vissa låneärenden på regional nivå, genom att exempelvis inrätta ett eller flera filialkontor med egna beslutsramar. Därmed införs i praktiken en möjlighet till flera beslutsorgan, vilket ökar mångfalden.

Utvecklingsfonderna och andra regionala organisationer bör kunna anlitas som beeredande organ, såvida stiftelsen finner det lämpligt. De regionala organens medverkan i beredningsarbetet gäller i första hand nyföretagarlån, men exempelvis utvecklingsfonder som har lämplig kompetens kan anlitas för att bedöma även teknikprojekt.

Det ankommer på regeringen att besluta om den närmare organisationen av stödet till nyföretagande. Det kan därvid komma i fråga att såvida utvecklingsfonderna upphör med sin egen finansieringsverksamhet överlämna beslutsfattandet i vissa ärenden till fonderna. Även för utvecklingsfonderna finns lagstöd för att fatta beslut i stödärenden (SFS 1978:19).

I den nämnda promemorian föreslogs att utvecklingsfonderna behåller sina medel och endast dessa bildar bas för regionalt fattade beslut. Det skulle dock medföra svårigheter i vissa län att få tillgång till kapital, medan det skulle bli lättare i andra. Näringsutskottet har i ett betänkande (bet. 1991/92:92:NU20) våren 1992 pekat på den stora variationen i utnyttjandet av utvecklingsfondernas finansieringsresurser. Centrala resurser och beslut leder däremot till att efterfrågan får bestämma fördelningen. De totala medlen kan därvid utnyttjas optimalt.

Den centrala funktionen när det gäller nyföretagarlån bör i huvudsak inriktas på att pröva om kriterierna för att erhålla ett lån är uppfyllda. Vidare skall en kontinuerlig uppföljning av utfallet av kreditgivningen ske.

Stiftelsens avkastningsförmåga kommer att begränsas av den verksamhet som skall bedrivas. Det avkastningskrav som bör ställas på verksamheten är att resultatet sett över en längre period skall innebära att stiftelsens kapital är reellt oförändrat. Det är av stor vikt att denna målsättning efterlevs, eftersom avvikelser bl.a. kan försämra konkurrensen på denna del av kapitalmarknaden. En real minskning av stiftelsens kapital innebär i princip en statsfinansiell kostnad. En noggrann uppföljning av stiftelsekapitalets utveckling är därför nödvändig. En generell utvärdering av verksamheten bör göras inom en femårsperiod.

Val av styrelse samt intern organisation och val av verkställande ledning bör utformas efter de nya förutsättningarna. Styrelsen bör bestå huvudsakligen av ledamöter som är aktiva i näringslivet. En långsiktig samordning med de nya portföljförvaltningsbolagen och riskkapitalbolagen kan tillgodoses genom en representation från deras sida i stiftelsens styrelse.

Det ankommer på regeringen att utse styrelse för stiftelsen och att fastställa dess stadgar.

Resurserna i Stiftelsen Industri- och nyföretagarfonden bör baseras på i första hand Industrifondens nuvarande kapital på ca 1 200 miljoner kronor. Den tidigare beslutade inbetalningen till staten bör nu avbrytas (jfr. avsnitt 2). Vidare bör Industri- och nyföretagarfonden så snart det är möjligt tillföras Stiftelsen Småföretagsfondens medel på ca 1 200 miljoner kronor. Staten har nyligen inlett förhandlingar med Företagskapital AB med syfte att bolaget inte längre skall förvalta mer än en mycket begränsad del av Småföretagsfonden.

Småföretagsfonden förutsätts sälja sina aktier i de sex riskkapitalbolagen till staten - för utskiftning till privata intressenter - för ett belopp som har framkommit genom en värdering. Fonden består därefter av dels likvida medel, dels aktier och konvertibla skuldebrev i främst rörelsedrivande småföretag för ca 70 miljoner kronor. De tillgångarna kan vara svåra att snabbt avyttra med hänsyn till konsortialavtal med andra ägare m.m.

Det bör dock eftersträvas att förvaltningen av - eller äganderätten till - denna portfölj med bl.a. kundföretagens godkännande på sikt överläts till privata intressen.

De likvida medlen i Småföretagsfonden bör så snart som möjligt efter riksdagens beslut föras över till Industri- och nyföretagarfonden. Småföretagsfonden kan därefter avvecklas.

Om Industri- och nyföretagarfonden tillförs intäkten från försäljningen av bl.a. de sex regionala riskkapitalbolagen och Småföretagsfondens övriga verksamhet skulle de tillgängliga medlen på sikt uppgå till ca 2 400 miljoner kronor. Eftersom Industriefondens nuvarande resurser för stöd till produktutveckling m.m. i stor utsträckning är uppbundna till konkreta projekt, kommer för verksamhet med nyföretagarlån finnas ett kapital på drygt 1 200 miljoner kronor. Detta kapital måste bedömas som relativt litet om nyföretagarlånen skall kunna ges någon större omfattning.

Som tidigare nämnts bör en utredning pröva bl.a. frågan om utvecklingsfondernas kvarvarande kapital på 1 200 miljoner kronor på sikt kan läggas in i stiftelsen (jfr. avsnitt 6).

6 Utvecklingsfonderna

Regeringens bedömning

Riktlinjerna för utvecklingsfondernas finansieringsverksamhet ändras, så att villkoren för fondernas lån till nya företag anpassas till de regler som tillämpas av Industri- och nyföretagarfonden.

Regeringen bör ta upp överläggningar med fonderna och deras regionala huvudmän om eventuella ändringar av avtalen om fonderna efter år 1994. Regeringen avser också att tillsätta en utredning om utvecklingsfondernas framtida roll och uppgifter.

Skäl för regeringens bedömning

De regionala utvecklingsfonderna är stiftelser med staten och landstingen jämte kommuner utanför landsting som huvudmän. Nuvarande konsortialavtal gäller t.o.m. år 1994. Utvecklingsfonderna bedriver - förutom olika typer av rådgivning - finansieringsverksamhet enligt föreskrifter i förordningen (1987:894) om statlig finansieringsverksamhet genom regional utvecklingsfond. De kan lämna lån, garantier och s.k. utvecklingskapital. Ca en tredjedel av den årliga nyutlåningen riktar sig till helt nya företag. Vissa fonder bedriver dessutom en begränsad utlåningsverksamhet med landstingsmedel.

Utvecklingsfondernas verksamhet behandlades senast av statsmakterna hösten 1991 på grundval av den tidigare nämnda småföretagspropositionen (prop. 1991/92:51). Riksdagen har vid två skilda tillfällen beslutat att fonderna t.o.m. år 1997 skall ha betalat in sammanlagt 1 600 miljoner kronor

till staten vilket motsvarar ca två tredjedelar av deras kapital år 1991. Därefter beräknas återstå ca 1 200 miljoner kronor.

Genom tillkomsten av nya kommersiella riskkapitalbolag med betydande resurser samt verksamhet med speciella nyföretagarlån minskas behovet av utvecklingsfondernas låneverksamhet. Så snart läget på kreditmarknaden normaliseras och riskkapitalbolagen hunnit medverka till att höja soliditeten bland små och medelstora företag kommer behovet av fondernas låntroligen att begränsas väsentligt. Den typ av låneverksamhet som bedrivs av utvecklingsfonderna kan dessutom riskera att konkurrera med den kommersiella verksamhet som bedrivs av banker och riskkapitalbolag. Med tanke på bl.a. bankernas nuvarande återhållsamhet bör fonderna dock tills vidare kunna fortsätta med sin finansieringsverksamhet. Regeringen förutsätter att lägst ca en tredjedel av nytulningen även i fortsättningen riktar sig till nya företag.

Det bör betonas att fondernas lån till nya företag bör ges med regler som ansluter till de regler som stiftelsen tillämpar för nyföretagarlånen. Regeringen bedömer att det är möjligt att göra sådana avgränsningar i finansieringsverksamheten inom ramen för gällande avtal, bl.a. eftersom det endast är den statligt finansierade verksamheten som påverkas.

Tidigare (avsnitt 5) har förordats att utvecklingsfonderna hjälper till med beredning och uppföljning när det gäller bl.a. nyföretagarlån, i den mån stiftelsen finner det lämpligt.

Regeringen avser att tillsätta en utredning med parlamentarisk förankring för att överväga utvecklingsfondernas framtida ställning och roll som statens stödorgan för små och medelstora företag i hela landet. Därvid bör prövas vilka verksamhetsuppgifter fonderna skall ha liksom frågan om lämpliga huvudmän. I fråga om fondernas finansieringsverksamhet bör utredningen inriktas på att pröva om och när verksamheten kan upphöra. I så fall skall medlen betalas in till stiftelsen, via staten.

7 Stiftelsen Institutet för Företagsutveckling (SIFU)

Regeringens förslag

Den verksamhet som Stiftelsen Institutet för Företagsutveckling (SIFU) bedriver förs över till ett aktiebolag, som privatiseras. Stiftelsen avvecklas därefter. Regeringen bemyndigas att vidta de åtgärder som behövs för att genomföra detta.

Skäl för regeringens förslag

Den statliga Stiftelsen Institutet för Företagsutveckling (SIFU) inrättades år 1980 och bedriver fortbildning i bl.a. tekniska ämnen (prop. 1979/80:88, bet. 1979/80:NU41, rskr. 1979/80:274). Verksamheten bedrivs i Stock-

holm och Borås. SIFU:s kunder kommer från stora och små företag samt offentlig förvaltning.

Ett skäl för staten att driva verksamheten har varit att SIFU har utvecklat och tillhandahållit vissa kurser som inte ansetts lönsamma i snäv företagsekonomisk mening men ändå gynnat framför allt företagens utveckling och påskyndat teknikspridningen. Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) har köpt utbildningstjänster m.m. från SIFU.

Verksamheten vid SIFU har kommit att i hög grad likna och konkurrera med den som bedrivs av kommersiella utbildningsföretag, vilket riskerar att leda till att den statliga insatsen snedvrider konkurrensen. Staten bör därför inte längre delfinansiera SIFU efter verksamhetsåret 1992/93. Vidare bör det statliga engagemanget som huvudman för stiftelsen upphöra. Det kan lämpligen ske genom att huvuddelen av SIFU:s verksamhet övergår i bolagsform och att bolaget avyttras till någon annan intressent eller att statens engagemang på annat sätt avvecklas.

Riksdagen bör besluta om ändrade riktlinjer för stiftelsen av ovan angiven innebörd. Eftersom stiftelsen är ett självständigt rättssubjekt fordras stiftelsens medverkan till åtgärden. Regeringen bör bemyndigas att vidta de åtgärder som behövs för att SIFU:s verksamhet skall kunna övergå i bolagsform och bolaget avyttras eller verksamheten på annat sätt övergå i privat ägo och statens engagemang avvecklas. I bemyndigandet bör ingå att vidta de åtgärder som behövs för att avveckla stiftelsen.

8 Regelreforming

Regeringens arbete med regelreforming berör de allra flesta samhällsområden. Arbetet kan sägas bestå av att dels förenkla och begränsa statsmakternas styrning genom regler i form av lagar och förordningar, dels förenkla och begränsa uppgiftslämnandet för statistik samt tillsyn och kontroll.

Förutom att förenkla och minska omfattningen av befintliga regelsystem och uppgiftsinsamlingar är det viktigt att bygga upp system för utvärdering av befintliga regleringar och uppgiftsinsamlingar samt förslag till nya sådana. Insatserna syftar till att skapa valfrihet för medborgarna samt att förbättra marknadsekonomin effektivitet och därmed resursutnyttjandet i den svenska samhällsekonomin. En annan målsättning för dessa insatser är att förbättra den svenska samhällsekonomin konkurrensförmåga i ett internationellt perspektiv och därmed stärka tillväxten.

Insatserna för att begränsa, förenkla och effektivisera regelsystemen och informationsinsamlingen av samhällsorganen är inordnat i det löpande arbetet inom regeringskansliet och de olika myndigheterna. Det finns krav på konsekvensutredningar vid förslag till ny eller ändrad regelgivning. Detta framgår bl.a. för myndigheternas del av begränsningsförordningen (1987:1347). Ett liknande krav på konsekvensutredningar ställs på de utredningar som tillsätts av regeringen (dir 1984:5). Slutligen kan i sammanhanget pekas på att myndigheterna, enligt de förändringar som år 1991 införts i budgetförordningen (1991:1029), i samband med sitt arbete med den fördjupade anslagsframställningen skall redovisa behovet av och förslag till

förändringar i verksamheten. Vidare skall konsekvenserna av föreslagna förändringar redovisas.

I regeringens proposition om en ny småföretagspolitik (prop. 1991/92:51 s. 29 ff) framhölls att regelgivningen gentemot näringslivet skall vara restriktiv och att de små och medelstora företagens situation och administrativa resurser särskilt skall beaktas.

Nyligen har genom en enkät inhämtats förslag från de större näringslivsorganisationerna till regelreformer som de finner angelägna. På grundval av detta material har en samlad genomgång gjorts av det berörda regelreformeringsarbetet inom regeringskansliet. Arbetet har följts upp med fortsatt informationsutbyte med näringslivsorganisationerna. På basis av detta underlag kommer det fortsatta reformarbetet under de följande åren att läggas fast.

Det kan konstateras att det är relativt få av näringslivet prioriterade frågor som inte berörts av redan fattade beslut av regering eller riksdag eller för vilka inga reforminsatser är planerade. Samtidigt kan konstateras att behovet av bevakning av regelsystemets effekter från näringslivets synpunkt kvarstår oförändrat, eftersom regelgivningen är en ständigt fortgående process och att regler och uppgiftslämnande fortfarande anses betungande för företagen.

Som exempel på frågor som redan åtgärdats genom riksdagsbeslut, regeringsbeslut eller regeringsförslag till riksdagen kan nämnas

- riksdagsbeslut hösten 1991 om att tillåta uthyrning av arbetskraft samt legalisera chefsrekrytering fr.o.m. den 1 januari 1992,
- införande av F-skattesedeln fr.o.m. den 1 april 1993 varigenom bl.a. problemet med osäkerheten i klassificeringen som företagare/uppdragstagare minskas,
- borttagande av förmögenhetsskatten för arbetande kapital i företagen fr.o.m. 1992 års taxering,
- sänkning av arvs- och gåvoskatten vid årsskiftet 1991/92 till maximalt 30 procent,
- avskaffande av det s.k. börsmonopolet vilket innebär möjligheter att inrätta lokala och regionala s.k. småföretagsbörser,
- komplettering av nya Plan- och bygglagen, vilket innebär att näringsfriheten och konkurrensen främjas i kommunernas planering.

Ett flertal regelsystem av betydelse berörs av pågående utredningar eller bereds inom regeringskansliet inför planerade propositioner. Till sådana områden hör bl.a. avreglering av vissa offentliga monopol, arbetsrätten, vissa skattefrågor, aktiebolagslagen, lagstiftningen rörande konkurs m.m.

På Näringsdepartementets uppdrag har Statistiska centralbyrån (SCB) utrett möjligheterna att minska företagens arbetsbelastning med uppgiftslämnandet till officiell obligatorisk statistik genom utökad användning av urvalsundersökningar eller minskning av urvalsfrekvensen. Arbetet har avrapporterats till Näringsdepartementet den 2 oktober i år.

I rapporten konstateras att efterfrågan på statistik är stor och dessutom ökar ytterligare. Detta gäller i hög grad den ekonomiska statistiken. Bland annat framhålls att produktivetsdelegationen i sitt betänkande Drivkrafter för produktivitet och välbefinnande (SOU 1991:82 s 122 ff) pekar på behovet av

vissa förbättringar i det statistiska underlaget för produktivetsberäkningar. EES-avtalet framhålls vidare av SCB som en faktor som gör det olämpligt med omfattande ingrepp i den befintliga statistiken. På basis av bl.a. enkäter till och kontakter med de uppgiftslämnande företagen bedömer SCB att företagens arbetsbelastning med statistikrapporteringen är relativt liten.

Totalt uppskattas företagens kostnader för uppgiftslämnandet för all officiell obligatorisk statistik till 100 miljoner kronor. Enligt SCB ställer statistikankvändarna höga krav på detaljeringsgrad och hög datakvalitet. Mot bakgrund härav bedömer SCB att möjligheterna är små att gå över till urvalsundersökningar. De problem som berörts i det aktuella utredningsarbetet föranleder fortsatta åtgärder. Regeringen vill erinra om att SCB:s skäl mot ökad användning av urvalsundersökningar måste vägas mot företagens berättigade önskemål att minska sina kostnader.

Konkurrensområdet är ett av Näringsdepartementets sakområden som berörs av omfattande reforminsatser. En proposition om en ny konkurrenslag (prop. 1992/93:56) har nyligen förelagts riksdagen. Förslaget innebär att ett regelverk med EG:s konkurrensregler som förebild införs. I lagen föreslås förbud mot konkurrensbegränsande samarbete mellan företag samt förbud mot missbruk av marknadsdominans. Vidare föreslås nya regler för prövning av företagsförvärv. Syftet med den nya lagen är i stor utsträckning att hålla marknaden öppen för små- och nyföretagande. Förbuden tar därför sikte på förhållanden som kan vara negativa för små företag och nyetablering. Lagen ser vidare positivt på samarbete mellan småföretag som ger dem styrka att konkurrera med andra företag på marknaden. Detta genomsyrar också möjligheterna till undantag från lagen.

Det nybildade Konkurrensverket har till uppgift att tillämpa den nya konkurrenslagstiftningen. Konkurrensverket skall förutom denna uppgift även lämna förslag till regeringen om ändring av offentliga regler som hämmar en effektiv konkurrens i näringslivet. Verket skall även lämna förslag i syfte att undanröja hinder för en ökad konkurrens i offentlig verksamhet. Även länsstyrelserna har viktiga uppgifter på konkurrensområdet. De kommer att på olika sätt verka för att den nationella konkurrenspolitiken får genomslag på regional nivå.

För att ytterligare förstärka möjligheterna till en öppen konkurrens inom det offentliga området har en arbetsgrupp inom Näringsdepartementet tillsatts med uppgift att pröva ett system för att i större utsträckning utsätta offentlig verksamhet för anbudsupphandling. Ett sådant system ökar möjligheterna bl.a. för småföretagen att konkurrera om verksamhet som i dag produceras i offentlig regi.

Även *byggområdet* berörs av ett omfattande reformarbete. Ett huvudmotiv för dessa insatser är att den omfattande regleringen inom byggsektorn begränsar valfriheten och konkurrensen. Detta har bidragit till sjunkande produktivitet och onödigt höga kostnader. Regleringen har således i långa stycken varit till men för konsumenterna. Avreglering inom detta område är därför särskilt angelägen eftersom förenklade regler bör kunna leda till minskade byggkostnader. Det andra huvudmotivet är kravet på anpassning till EES-avtalet. Som exempel på det pågående reformarbetet kan följande redovisas.

För att kunna fullgöra Sveriges åtagande i EES-avtalet har regeringen nyligen beslutat att till riksdagen framlägga en proposition med förslag till byggproduktlag samt vissa ändringar i Plan- och bygglagen. Propositionens syfte är att i Sverige genomföra EG:s byggproduktdirektiv.

9 Småföretagens Europakontakter

Skapandet av Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) underlättar för de små och medelstora företagen att arbeta på den gemensamma europeiska marknaden. EES-avtalet omfattar bl.a. den fria rörligheten för varor, tjänster, kapital, personer samt angränsande politikområden. Det ger en grund för svenska småföretag att kunna ta del av de Europeiska Gemenskapernas (EG) småföretagsprogram på likartade villkor som EG-ländernas småföretag. Flera myndigheter och organ genomför omfattande aktiviteter riktade mot småföretagen med inriktning på EG-frågor.

Euro Info Centre

De 210 Euro Info Centres som etablerats inom EG har ansvar för att sprida information om den gemensamma marknaden till små och medelstora företag. Informationen kan avse såväl lagstiftning, finansieringsmöjligheter, forskning och utveckling som standardiseringsprogram. Ett informationscenter ansvarar också för att sprida information om de nationella regelverken i övriga länder.

Informationsgivningen skall vara snabb. Företagen förväntas få svar på sina förfrågningar inom 24 timmar. Informationsspridningen skall emellertid inte enbart vara efterfrågestyrd. Målet är att varje informationscenter skall agera aktivt på marknaden för att sprida kunskap om bl.a. de program och aktiviteter som det berörda generaldirektoratet (DG XXIII) driver.

I början av år 1992 beslutades att EFTA-länderna skulle få möjlighet att medverka i nätverket, dock med den skillnaden att endast en motsvarighet till ett informationscenter fick etableras per land (Correspondence Centre).

I juni 1992 beslutades att Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) skulle vara värdorganisation för det svenska centret och i augusti erhöles EG-kommissionens godkännande. Under hösten byggs verksamheten upp.

Upprättandet av ett center i Sverige kan ses som en plattform för arbetet att hjälpa svenska små och medelstora företag att ta till vara de möjligheter som den inre marknaden skapar samt ge dem tillgång till information om främst EG:s regelverk.

För att nå ut med informationen till målgruppen små och medelstora företag kommer ett regionalt nätverk att etableras. Organisationer som ingår i nätverket kommer företrädesvis att vara utvecklingsfonder och handelskamrar. Nätverket kommer att bestå av ungefär 15 organisationer.

Syftet är att de organisationer som ingår i nätverket har det operationella ansvaret och direktkontakten med företagen. NUTEK tar på sig en samordnande roll samt ansvarar för utbildning av nätverkets aktörer och för natio-

nella informationsaktiviteter. Verksamheten kommer att bedrivas i nära samarbete med främst Kommerskollegium och Exportrådet.

Business Cooperation Network (BC-Net)

Sedan våren 1991 är NUTEK utsett att vara den nationella kontaktpunkten för Business Cooperation Network (BC-Net). Det är ett program som bygger på datoriserad informationsöverföring och syftar till att öka samarbetet mellan företag i olika länder och regioner. Det finns för närvarande drygt 80 konsulter inom 35 olika organisationer som arbetar med BC-Net i Sverige. Hittills har ca 200 svenska företag använt sig av detta program för att söka affärspartners. Motsvarande förfrågningar från utländska företag uppgår till ca 500.

Europartnership

Målet med programmet Europartnership är att stimulera företag i struktursvaga regioner inom EG att samarbeta med företag från andra regioner i Europa. Det sker främst genom mässarrangemang, varigenom de lokala företagens varor och tjänster presenteras. Sveriges deltagande Europartnership har tidigare varit mycket blygsamt. I det arrangemang som äger rum under senare delen av 1992 bedöms Sverige emellertid komma att representeras av ett tiotal företagare.

Interprise

Interprise syftar till att stimulera företagssamverkan mellan olika regioner inom Europa. Erfarenheterna är goda och avsikten är att möjliggöra svenskt deltagande i högre grad i framtiden. Under hösten 1992 kommer från svensk sida att göras en utvärdering av vad denna samverkansform kan ge.

Konsekvensanalyser

Utvecklingsfonderna utför även s.k. konsekvensanalyser för att belysa möjligheter och hot för enskilda företag i samband med Sveriges integration med EG. Sammanlagt har hittills drygt 400 analyser genomförts. Flera ytterligare aktiviteter är aktuella på utvecklingsfonderna, i form av exempelvis läns- och kommunanalyser och projekt inriktade på vissa känsliga branscher.

Regeringen föreslår

dels att riksdagen godkänner

1. de ändrade riktlinjer för Stiftelsen Industrifonden med angivna konsekvenser för stiftelsens kapitalbehov som regeringen förordar (avsnitt 4 och 5),
2. de riktlinjer för verksamhet med nyföretagarlån som regeringen förordar (avsnitt 4 och 5),
3. de riktlinjer för ändrad medelsanvändning och senare avveckling av Stiftelsen Småföretagsfonden som regeringen förordar (avsnitt 5),
4. att de medel som Småföretagsfonden förutsätts återföra till staten får tillföras den nuvarande Industrifonden,

dels att riksdagen

5. bemyndigar regeringen att avveckla statens engagemang i Stiftelsen Institutet för Företagsutveckling, SIFU, samt vidta de åtgärder som behövs för att därefter avveckla stiftelsen i enlighet med de riktlinjer som regeringen förordar (avsnitt 7).

Sammanfattning av betänkandet

Den svenska marknaden för projektkapital - statens nuvarande och framtida roll (SOU 1992:95)

Prop. 1992/93:82
Bilaga 1

1 Allmänna förutsättningar

En stor del av den framtida tillväxten i ekonomin måste de nytillkommande företagen samt dagens små och medelstora företag stå för. Utvecklingen förutsätter enligt den särskilda utredaren ett lyft i produkt- och processutvecklingen hos dessa företag.

Den politiska grunden för en effektiv kapitalmarknad har lagts men i dagsläget råder en allmän finansiell kris och marknaden för projektkapital är påtagligt outvecklad. Det tar mycket lång tid att utveckla en sådan marknad.

Den ekonomiska politiken har fått en företagsvänlig inriktning, vilket främst manifesteras i en skattereform som gjort Sverige till ett attraktivt land vad gäller s.k. partiella skatteklar och därmed också till ett attraktivt land att investera i. Skattestrukturen kan dock inte få full effekt förrän den totala offentliga utgiftsandelen och det totala skattetrycket dragits ned till genomsnittlig EG-nivå.

Tillkomsten av ett riskkapitalbolag med ett startkapital på 6,5 miljarder kronor kan bli av stor betydelse för produktutvecklingen och för småföretagsamheten i Sverige.

2 Generella förslag

Det är viktigt att regering och riksdag skapar förutsättningar för en effektiv marknad för projektkapital. Fyra villkor är avgörande, nämligen:

- att de allmänna institutionella villkoren för företagande är goda,
- att lånemarknaderna och de reguljära riskkapitalmarknaderna är effektiva,
- att investeringar med höga utgångsrisker inte blåses upp extra på grund av stora skatteklar och
- att jordmånen för individuell förmögenhetsbildning är god.

I samtliga dessa avseenden har Sverige genomgått en ur investeringssynvinkel mycket positiv utveckling. Två i sammanhanget viktiga korrigeringar kvarstår dock på skatteområdet. Det är orimligt att extrabeskatta kapitalvinsten från fåmansföretag eftersom risken förenad med dessa är större än för placeringar i storföretag. Den andra korrigeringen gäller dubbelbeskattningen av utdelningar. Tas denna bort kommer effektiviteten på hela riskkapitalmarknaden att öka.

Även om denna utveckling förbättrar projektkapitalmarknadens effektivitet finns ett antal argument för statligt stöd till produkt- och processutveckling.

- Ingen kan säga hur länge den rådande krisen på finansmarknaden kommer att bestå. Att slå sönder verksamheter som fungerar inom givna ramar ökar osäkerheten bland aktörerna utan att bidra till krislösning.
- Enligt amerikanska erfarenheter kommer det att ta mycket lång tid att bygga upp en projektkapitalmarknad även under goda yttre betingelser.
- Med hänsyn till det rika kontaktnät NUTEK, Industrifonden och Utvecklingsfonderna har, vore det ett orimligt stort chanstagande att slå sönder deras verksamheter i förhoppning om att nya företag snabbt skall fylla ut tomrummet.
- Till detta kommer intrycket av att Industrifondens professionalism i regel står högt i kurs t.o.m. bland de som inte beviljats stöd. Inom industrin hyser man också stor aktning för NUTEK:s teknologiska expertis.

Riksdagen beslutade under juni 1992 att ett nytt riskkapitalbolag skall inrättas. Industrifonden skall enligt beslutet samordnas med riskkapitalbolaget. Enligt utredarens mening är den ägargrupp som föreslås i riksdagsbeslutet olämplig. Utredaren föreslår bl.a. följande:

- Under en tid bedrivs verksamheten i stiftelseform.
- Stiftelsens huvudman är staten.
- I stiftelseurkunden preciseras dels tiden för stiftelsens upplösning, dels styrelsens sammansättning med avseende på yrkeskategorier; i styrelsen skall personer med erfarenhet av affärsutveckling, finansieringsfrågor och teknologi ingå.
- Stiftelsen arbetar genom ett antal företag som svarar för placeringen av medlen.
- Det skall klart framgå att medlen kan sökas av både enskilda industriföretag och av riskkapitalbolag som arbetar med en eller flera projektportföljer.
- Riskkapitalbolaget bör gå ut "löst" med tanke på "övergödningens" risker.

3 Specifika förslag

De organ som berörs av utredningsdirektiven är Industrifonden, NUTEK och Utvecklingsfonderna. Förslagen rörande dessa organ är följande:

3.1 Industrifonden

- Industrifonden stannar i statlig ägo ännu en tid.
- Fonden bör tills vidare ligga utanför den nya riskkapitalverksamheten.
- Fonden skall så länge den ägs av staten koncentrera sin verksamhet till mindre företags och enskilda personers projekt. Projekt som ligger inom större företags kärnområde skall inte finansieras av fonden.
- Fonden bör fortsätta öka andelen kapital mot royalty.
- Fondens nya engagemang bör, under en tid, minska till maximalt 750 miljoner kronor per treårsperiod i 1992 års priser eftersom en inriktning på småföretag kraftigt kommer att öka arbetsbelastningen på fonden per satsad krona.

- Fonden slipper återbetala 200 miljoner kronor, men statens bidrag till fonden upphör efter detta.
- Fonden som nu är en stiftelse må göras om till aktiebolag, där verksamheten vad beträffar investeringar är klart markerad.

3.2 NUTEK

- Den del av organisationen som arbetar med stöd till FoU och till utvecklingsprojekt bör frigöras från övriga delar av NUTEK.
- Den nya organisationen bör uppdelas på en FoU-del som ägnar sig åt sådana projekt vars möjligheter att kommersialiseras är mycket osäkra och en industriprojektsdel där kopplingen till marknaden känns tydlig.
- NUTEK bör se över sina principer för selektering av projekt, framför allt ifrågasätts koncentrationen mot vissa branscher.

3.3 Utvecklingsfonderna

I finansieringsutredningens betänkande föreslogs en rad förändringar av vilka de flesta har genomförts. Det finns ingen mening i att ytterligare förändra villkoren för utvecklingsfonderna.

Sammanfattning av remissyttranden över betänkandet Den svenska marknaden för projektkapital - statens nuvarande och framtida roll (SOU 1992:95)

Prop. 1992/93:82
Bilaga 2

Den särskilde utredaren, professor Lars Vinell, överlämnade i september 1992 sitt betänkande Den svenska marknaden för projektkapital - statens nuvarande och framtida roll. Genom remiss i form av en hearing den 13 oktober 1992 bereddes 33 remissinstanser tillfälle att inkomma med muntliga och skriftliga synpunkter. Yttranden har lämnats av Finansinspektionen, Riksrevisionsverket, Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK), länsstyrelsen i Stockholms län, Fonden för Industriellt utvecklingsarbete, Chalmers tekniska högskola, Stiftelsen Norrlandsfonden, Utvecklingsfondernas VD-råd, Norrköpings kommun, Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Sveriges Industrieförbund, Företagarnas Riksorganisation, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Metallindustriarbetarförbundet, Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF), Svenska Uppfinnarföreningen, Svenska Riskkapitalföreningen samt enskilda personer och företag.

1 Allmänna synpunkter

Nästan samtliga remissinstanser betonar att staten har en roll att spela vid finansiering av produktutveckling. Det anses vara viktigt att staten deltar i det initiala utvecklingsskedet. I denna grupp återfinns Finansinspektionen, Riksrevisionsverket, NUTEK, Industrifonden, Chalmers tekniska högskola, Norrlandsfonden, Utvecklingsfondernas VD-råd, länsstyrelsen i Stockholms län, Norrköpings kommun, Företagarnas Riksorganisation, Industrieförbundet, TCO, Svensk-norsk Industrifond, Metallindustriarbetareförbundet. Svenska Riskkapitalföreningen menar att staten har en roll på detta område, men att denna roll främst är att skapa riktiga spelregler så att den privata marknaden kan fungera utan störningar. NUTEK understryker också att hur stor den statliga rollen på produktutvecklingsområdet skall vara styrs i viss mån vilken roll staten har i våra konkurrentländer på området.

Vissa av remissinstanserna menar att behovet av statlig finansiering till tidiga utvecklingsprojekt inte är av temporär karaktär eftersom marknaden inte heller på sikt kommer att klara finansieringen av utvecklingsprojekt. Vidare påpekas att marknaden ofta kan ha en teknikkonserverande effekt eftersom denna tenderar att övervärdera känd teknologi, vilket den statliga finansieringen inom process- och produktutvecklingen inte anses göra, enligt några av instanserna.

Några remissinstanser poängterar att prissättningen är viktig hos de statliga organen för att dessa inte skall snedvrider konkurrensen gentemot privata aktörer och därmed hämma uppkomsten av en privat marknad. Bakom denna åsikt står bl.a. Industrieförbundet, SAF och Svenska Riskkapitalföreningen.

2 Industrifonden

Många av remissinstanserna ställer sig tveksamma eller negativa till en inriktning av Industrifondens verksamhet mot enbart små och medelstora företag. Industrifonden själv poängterar att dess roll är att via finansiering till olika företag stimulera samarbetet mellan små och stora företag. Industriförbundet påpekar att bra utvecklingsprojekt som ligger utanför större företags kärnområde ofta har svårt att finansiera sig internt och att i dessa fall har många gånger Industrifondens medverkan varit viktig. Bl.a. NUTEK, Norrlandsfonden, IVA, TCO, SAF, Riskkapitalföreningen, ABB STAL AB, Saab Automobile AB och Siemens-Elema AB ställer sig också bakom denna uppfattning.

Riksrevisionsverket, Utvecklingsfondernas VD-råd och Företagarnas Riksorganisation fastslår å andra sidan att en begränsning av Industrifondens finansiering mot enbart små och medelstora är önskvärd.

Utredaren föreslår att Industrifondens engagemang bör, under en tid, minska till 750 miljoner kronor per treårsperiod i 1992 års priser. Industrifonden, Industriförbundet, SAF och Företagarnas Riksorganisation motsätter sig detta förslag.

3 NUTEK

Att den verksamhet som tidigare drevs av Styrelsen för Teknisk Utveckling (STU) skall avskiljas från NUTEK för att utgöra en egen organisation anses vara felaktigt av NUTEK, eftersom verkets nya organisation ännu inte kunnat etableras till fullo. Industrifonden, Utvecklingsfondernas VD-råd, länsstyrelsen i Stockholms län, Industriförbundet, TCO, Metallindustriarbetareförbundet motsätter sig en delning av NUTEK.

Utredaren föreslår också att NUTEK:s verksamhet med nya produkter bör särskiljas från den övriga verksamheten. Framförallt för att på detta sätt få en tydligare gränsdragning mellan forskning och utvecklingsprojekt. NUTEK avvisar detta förslag med hänvisning till att det är viktigt med af-färstänkande i forskningsverksamheten på NUTEK. Omvänt är det viktigt med teknisk kompetens och forskningskompetens vid den mer affärsinriktade produktutvecklingsdelen. En delning skulle alltså medföra att NUTEK går miste om viktiga synergieffekter. Industrifonden, Industriförbundet, TCO och Metall är också tveksamma till den föreslagna delningen.

Att NUTEK:s produktutvecklingsstöd bör kunna skiljas ur och renodlas endera som en egen organisation eller som en mer fristående enhet inom NUTEK anser flera av remissinstanserna. Utvecklingsfonderna anser att stödet till nya produkter organisatoriskt bör ingå under enheten för företagsutveckling på NUTEK och inte under forskningsenheten. Företagarnas Riksorganisation, Uppfinnarföreningen och Riskkapitalföreningen är positiva till en fristående produktutvecklingsfunktion inom eller utom NUTEK:s

domäner. En av orsakerna till detta är att effekterna av produktutvecklingsstödet blir möjliga att utvärdera om de på ett tydligt sätt skiljs från NUTEK:s forskningsverksamhet. Ett par av instanserna anser att NUTEK:s profil vad gäller stöd till forskning och utveckling är suddig och att det därför behövs en renodling på respektive område.

NUTEK, Industriförbundet och Uppfinnarföreningen poängterar att det finns stora skillnader mellan NUTEK och Industrifonden. Om NUTEK:s anslag för nya produkter skiljs ut från NUTEK bör detta därför inte läggas in i Industrifonden. Dessa verksamheter bör även framgent hållas isär.

Prop. 1992/93:82
Bilaga 2

Sammanfattning av promemorian Nyföretagarlån (Ds 1992:20)

Prop. 1992/93:82
Bilaga 3

Ett nystartat företag har ofta stora initiala kostnader medan intäkterna tenderar att ligga senare. Betydande tidsskillnader i betalningsströmmarna under de första åren kan leda till ett negativt "cash-flow" vilket i sin tur kan leda till obestånd. Av denna anledning är det av intresse att omfördela kapitalkostnaderna i tiden.

Många nyetableringar har problem att finansiera sin verksamhet. I vissa fall går det inte att starta på grund av bristande finansiering.

En bra finansieringslösning för nyetablerade företag bör medföra låga räntekostnader samt inga eller låga amorteringar i början av lånets löptid. I promemorian ges förslag till nyföretagarlån som är konstruerat med dessa utgångspunkter. Lånen föreslås beslutas och finansieras av utvecklingsfonderna. Ett alternativ till länsvisa beslut vore att utvecklingsfonderna betalade in sina medel till en central instans som beslutade om lån i varje enskilt fall. Det finns dock fördelar med ett decentraliserat system där besluten fattas nära de företag som berörs.

Nyföretagarlån skall gå till de nyetablerare som inte kan lösa finansieringen av sitt företags uppbyggnad på traditionellt sätt.

Två sorters lån bör enligt förslaget finnas att tillgå. Det ena lånet beviljas direkt till privatpersonen, som sätter in detta i företaget i form av aktiekapital. Det andra är ett s.k. förlagslån som går direkt till det nybildade företaget. Nyföretagaren bestämmer i samråd med de aktörer som handlägger lånet vilken typ av lån som passar bäst i det enskilda fallet.

Lånets löptid föreslås vara 15 år. Lånet är amorteringsfritt i 5 år och är ränterabatterat i 5 år. De två första åren är lånet helt räntefritt och år 3-5 tillämpas en räntetrappa som utmynnar i en rörlig marknadsränta som gäller från år 6 till år 15. Om lånet löses i förtid skall det utestående kapitalet betalas in och dessutom skall utvecklingsfonden kompenseras för ränterabatten.

Nyföretagaren bör kunna stå för **minst** 10 procent av finansieringsbehovet med egna medel. Nyföretagarlånet står som **mest** för 30 procent av finansieringsbehovet. 40 procent av finansieringsbehovet bör täckas av dessa två komponenter, vilket i praktiken kan likställas med företagets soliditet. De resterande 60 procenten av finansieringsbehovet skall tillgodoses i form av normala bankkrediter.

Nyföretagarlånet kan som mest uppgå till 1 miljon kronor men får inte understiga 100 000 kronor.

De huvudsakliga aktörerna i samband med ansökningsproceduren, beviljandet av lån och uppföljningen av projekten kommer att vara nyföretagaren, bankerna, utvecklingsfonderna och en särskild affärsbedömningsgrupp.

Sammanfattning av remissyttranden över promemorian Nyföretagarlån (Ds 1992:20)

Prop. 1992/93:82
Bilaga 4

Promemorian Nyföretagarlån (Ds 1992:10) har remissbehandlats. Yttranden har inkommit från Fullmäktige i Sveriges Riksbank, Statskontoret, Finansinspektionen, Riksrevisionsverket, Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK), Glesbygdsdelegationen, Expertgruppen för forskning om regional utveckling (ERU), länsstyrelserna i Stockholms, Kronobergs, Älvsborgs, Kopparbergs, Jämtlands och Västerbottens län, Insolvensutredningen, Fonden för industriellt utvecklingsarbete, 22 regionala utvecklingsfonder, Centralorganisationen SACO/SR, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, 18 landsting, Gotlands, Malmö och Göteborgs kommuner, Lantbrukarnas Riksförbund, Företagarnas Riksorganisation, Svensk Industriförening, Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF), Sveriges Industriförbund, Svenska Bankföreningen, Svenska Sparbanksföreningen, Sveriges föreningsbankers Förbund, Svenska Riskkapitalföreningen, Svenska Revisorsamfundet, Sveriges Advokatsamfund, Sveriges Köpmannaförbund och Svenska Uppfinnarföreningen.

1 Allmänna synpunkter

De flesta remissinstanser inleder sitt yttrande med att konstatera vikten av ett dynamiskt nyföretagande. Många påpekar vikten av att stödja nyetableringar, finansiellt såväl som genom rådgivningsinsatser. Det stora flertalet av remissinstanserna tillstyrker också förslaget om än med vissa ändringar.

Riksbanken avvisar förslaget på två grunder, dels då förutsättningarna för riskkapitalförsörjning förbättrats genom ny skatte- och banklagstiftning, dels då en subventionering av riskkapital leder till avsevärda risker för felallokeringar på marknaden. Statskontoret anser att förslaget är selektivt till sin karaktär och att det därmed går emot regeringens övriga politik som syftar till att selektivt stöd skall avvecklas. Generell rådgivning och utbildning till nyföretagare torde enligt Statskontoret ligga bättre i linje med regeringens politik. Länsstyrelsen i Jämtland avstyrker förslaget eftersom det anses ha en starkt negativ regionalpolitisk effekt. Expertgruppen för forskning om regional utveckling (ERU) anser att effekten av lånet riskerar att bli att bankernas utbud av riskkapital minskar samtidigt som byråkratin kring nyetableringar ökar. Utvecklingsfonden i Uppsala län ställer sig tveksam till förslaget bl.a. för att de medel som anges i promemorian inte anses tillräckliga för att stimulera och initiera till ett aktivt nyföretagande.

2 Finansieringen av nyföretagarlånet

Prop. 1992/93:82
Bilaga 4

De flesta instanser är överens om att det är viktigt att stödja nyföretagande och då inte minst finansiellt i den form som föreslagits i promemorian. En vanligt förekommande åsikt i många remissvar är att medlen för att realisera förslaget inte bör utgöras av Utvecklingsfondernas befintliga lånefonder. Många instanser tillstyrker endast under förutsättning att utvecklingsfonderna skall kunna fortsätta sin finansiering av redan befintliga småföretag. I stort sett samtliga utvecklingsfonder, landsting, länsstyrelser och kommuner som inkommit med svar är av denna uppfattning. Även NUTEK, Riksrevisionsverket, LO, TCO, Svensk industriförning, SAF, Industriförbundet och Svenska Riskkapitalföreningen ställer sig negativa till att utvecklingsfondernas finansiering av befintliga företag försvinner och pekar på behovet av en ersättning vad gäller finansiering inom detta område.

Svenska Riskkapitalföreningen avstyrker hela förslaget om det skall finansieras genom Utvecklingsfondernas befintliga lånestock. Många föreslår att de från UF planerade indragningarna ej genomförs och att de medel som då frigörs används för att finansiera nyföretagarlånet. Ett par instanser föreslår att medel från löntagarfonderna används för att finansiera nyföretagarlånet.

Den sammanlagda satsningen på 1,2 miljarder kronor anses av flera organ som alltför blygsam och de efterlyser att ytterligare medel tillförs nyföretagarlånesystemet.

3 Organisation

På en punkt är en stor majoritet av instanserna negativa. Organisationen anses som otymplig och införandet av en affärsbedömningsgrupp anses som alltför byråkratiskt och kostsamt både vad gäller tid och pengar.

4 Lånets konstruktion

Lånet anses av utvecklingsfonderna och majoriteten av landstingen som alltför detaljreglerat, och den tekniska utformningen betraktas som alltför stelbent. Det anses att utvecklingsfonderna efter införandet av nyföretagarlånet inte längre kan skräddarsy finansieringslösningar efter företagens behov. Även Riksrevisionsverket, Sveriges Advokatsamfund och länsstyrelsen i Stockholm uttrycker liknande farhågor.

En möjlighet för företaget att kombinera förlagslån och lån till privatpersonen efterlyses också av Utvecklingsfonderna och fyra landsting. Industrifonden anser det vara positivt att båda varianterna finns tillgängliga medan NUTEK förespråkar att endast personlån bör finnas för att det nystartade företaget skall få tillräckligt stort eget kapital. Bankföreningen, Sparbanksföreningen och Föreningsbankernas Förbund påpekar att förlagslånevarianten kan medföra att företagen i "onödan" kan bli likvidations-

pliktiga enligt aktiebolagslagen, eftersom det egna kapitalet bara motsvarar 10 procent av balansomslutningen. Samtliga Utvecklingsfonder, TCO och Riskkapitalföreningen förespråkar förlagslåneformen.

Stockholms läns landsting, Gotlands kommun, Företagarnas Riksorganisation och Köpmannaförbundet påpekar att skattekonsekvenserna i samband med personligt lån är för omfattande. Skattelagstiftningen bör enligt dessa instanser ses över för att göra det personliga lånet mer attraktivt.

Industriförbundet, SAF, NUTEK, Köpmannaförbundet och Stockholms läns landsting pekar på att lånet bör gå att kombinera med andra statliga stödformer, som exempelvis produktutvecklingsstöd och selektivt regionalpolitiskt stöd. Vad gäller det regionalpolitiska stödet påpekar flera utvecklingsfonder, länsstyrelser och landsting i stödområdena att detta borde gå att kombinera med nyföretagarlån.

Det personliga betalningsansvaret bör ej överdrivas. Möjligheter att skriva av lånet vid konkurs bör finnas, anser Industrifonden, Utvecklingsfonderna, fyra av landstingen, Riskkapitalföreningen och Svenska Uppfinnarföreningen.

Följande instanser anser att även andra juridiska former än aktiebolag bör kunna få nyföretagarlån om beskattningen mellan olika företagsformer neutraliseras: NUTEK, Insolvensutredningen, SACO, Gotlands kommun, Lantbrukarnas Riksförbund, Företagarnas Riksorganisation, SAF, Industriförbundet och Köpmannaförbundet.

En eventuell personlig förmögenhet bör inte diskvalificera sökande företagare anser Industrifonden, ett par utvecklingsfonder och landsting, Gotlands kommun och Riskkapitalföreningen. Argumenten bakom detta är att en finansiellt stark företagare klarar expansion och fortsatt investering bättre än en företagare utan personlig förmögenhet. Dessutom riskerar enligt dessa instanser detaljregleringen för att definiera vad som är "godkänd" personlig förmögenhet att bli alltför omfattande och byråkratisk.

NUTEK, Företagarna, Advokatsamfundet och Köpmannaförbundet anser att löptiden på lånet och den amorteringsfria perioden borde förlängas till 20 respektive 10 år, dels för att göra låneformen mindre kostsam och eventuellt kunna finansiera densamma på marknaden och dels för att ytterligare underlätta de nystartade företagets verksamheter under de första åren.

En förtida återbetalning av lånebeloppet till utvecklingsfonden bör på något sätt stimuleras av låneformens konstruktion för att därigenom öka omsättningen och därmed antalet lån som kan beviljas varje år. Bakom denna uppfattning står samtliga utvecklingsfonder, 6 landsting, Industriförbundet, SAF och Riskkapitalföreningen.

4 Övrigt

Ett lånesystem är att föredra framför ett garantisystem, påpekar SAF, Bankföreningen, Föreningsbankernas Förbund och Svenska Revisorssamfundet. LO däremot föredrar garantisystem eftersom man menar att utvecklingsfondernas kapital då även kan finansiera befintliga företag medan garantier lämnas till nyföretagare från samma kapitalbas.

Vissa instanser anser att även andra företag än rena nyetableringar bör kunna få nyföretagarlån, exempelvis övertaganden och hobbyföretag som övergår till heltidssysselsättning. Att termen nyetableringar inte bör tolkas för snävt anser två länsstyrelser och två landsting, Insolvensutredningen, Riskkapitalföreningen och Köpmannaförbundet.

NUTEK och Industrifonden anser att maximibeloppet bör begränsas per delägare i stället för per projekt.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 november 1992

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Laurén, Hörnlund, Olsson, Svensson, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Könberg, Odell, Lundgren, P. Westerberg, Ask.

Statsrådet P. Westerberg anmäler fråga om *kapitalförsörjning för nya företag, m.m.*

Regeringen beslutar att genom proposition lämna förslag till riksdagen om kapital för nya företag, m.m. i enlighet med bilaga till detta beslut.

Ur protokollet:

Maud Melin

Innehåll

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
1 Inledning	3
2 Industrifonden	5
3 Förslag om nyföretagarlån	5
4 Riktlinjer för Industrifondens vidare verksamhet, m.m.	7
5 Industri- och nyföretagarfondens organisation, resurser m.m. . .	10
6 Utvecklingsfonderna	13
7 Stiftelsen Institutet för Företagsutveckling (SIFU)	14
8 Regelreformer	15
9 Småföretagens Europakontakter	18
10 Ärendet till riksdagen	20
 Bil. 1 Sammanfattning av betänkandet Den svenska marknaden för projektkapital - statens nuvarande och framtida roll (SOU 1992:95)	 21
 Bil. 2 Sammanfattning av remissyttranden över betänkandet Den svenska marknaden för projektkapital - statens nuvarande och framtida roll (SOU 1992:95)	 24
 Bil. 3 Sammanfattning av promemorian Nyföretagarlån (Ds 1992:20)	 27
 Bil. 4 Sammanfattning av remissyttranden över promemorian Nyföretagarlån (Ds 1992:20)	 28
 Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde	 32

